Írta: Benedek Csaba
2013. november 24. vasárnap, 08:28 - Módosítás: 2020. április 06. hétfő, 13:01

November 24. Huszonnégy Vén

A Huszonnégy Vén az apokaliptikus motívumok egyike a Jelenések könyvében (*4,4-5,10*). A legújabb kor kivételével az idős embereket minden népben és kultúrkörben különleges tisztelet övezte. A magas életkort nemcsak az összegyűlt élettapasztalat miatt becsülték, hanem természetfölötti ajándéknak is tekintették. A hellénista világban és elsősorban a zsidóságban a vének alkották a legfelsőbb bírói és kormányzó hatóságot. A
Jelenések Könyvé
ben tehát a Huszonnégy Vén életkora hivataluk fontosságára utal. A 24-es szám mint a 12 kétszerese, tökéletes szám. A középkorban a az Ó- és Újszövetség képviselőivel azonosították, vagyis Izrael 12 törzsének 12 képviselőjével (ill. a 12 kisprófétával), akik előkészítették a Bárány útját, és a 12 apostollal, akik követték Őt. A legtökéletesebb keresztények ill. angyalok képviselőinek is tartják őket. A Krisztus vagy Bárány előtt hódoló Huszonnégy Vén látható a római Falakon kívüli Szent Pál bazilika diadalívmozaikján (5. sz.), a Szent Kozma és Damján-bazilika (6. sz.), valamint a Szt Cecília-bazilika (9. sz.) diadalív mozaikjain. A 8. század óta az apokalipszis-ábrázolásokon is láthatók. A 12. századtól főként templomhomlokzatokon ábrázolták Krisztus körül (Chartres, 1145; Santiago de Compostela, 13. sz.). - Maulbertsch
pápai
freskóján a huszonnégy vén hódol az Úrnak.

A Jelenések Könyve emlegeti (4,2 – 11, 5,1 – 14) őket:

Ime egy trón állt a mennyben és a trónon ült valaki. Az ott ülőnek tekintete a jáspishoz és kárneolhoz hasonlított. A trón fölött smaragd színéhez hasonló szivárvány ívelt. A trón körül huszonnégy szék. A székeken huszonnégy vén ült fehér ruhába öltözve, fejükön arany korona. A trónból villám és mennydörgő szózat tört elő. Hét fáklya égett a trón előtt: Isten hét szelleme. A trón előtt kristályhoz hasonló, üvegként csillogó tenger terült el. Középen a trón előtt és a trón körül négy élőlény, elöl-hátul csupa szem…

Miközben az élőlények dicsőséget, tiszteletet és áldást mondtak a trónon ülőnek, az örökkön-örökké élőnek, a huszonnégy vén leborult a trónon ülő előtt és imádta az örökkön-örökké élőt. Letették koronájukat a trón elé és így kiáltottak: Méltó vagy Urunk Istenünk, hogy tiéd legyen a dicsőség, a tisztelet és a hatalom, mert Te alkottad a mindenséget: akaratod hívott létre és teremtett mindent.

Akkor a trónon ülő jobbjában egy kivül-belül teleírt könyvtekercset pillantottam meg, mely hét

pecséttel volt lepecsételve. Aztán láttam egy hatalmas angyalt, aki harsány hangon hirdette: ki méltó arra, hogy kibontsa a könyvtekercset és feltörje pecsétjeit? De senki sem volt képes rá sem a menyben, sem a földön, sem a föld alatt, hogy kinyissa a könyvet és beletekintsen… A vének egyike így szólt hozzám: ne sírj! Nézd, győzött az oroszlán Juda törzséből, Dávid sarja. Ő nyitja ki a könyvet és töri fel hét pecsétjét.

Akkor láttam, hogy a trón, a négy élőlény és a vének között ott áll a Bárány, mintegy megölve. Hét szarva és hét szeme volt: ezek Istennek az egész földre szétküldött hét szelleme. Odament és átvette a trónon ülő jobbjából a könyvet. Amint átvette a könyvet, a négy élőlény és a huszonnégy vén leborult a Bárány előtt. Hárfája és tömjénnel telt aranycsészéje volt mindegyiknek: ezek a szentek imádságai. Új éneket énekeltek: méltó vagy Uram, hogy átvedd a könyvet és feltörd pecsétjeit… A huszonnégy vén pedig arcraborult és imádta az örökkön-örökké élőt.

A katolikus Írás-magyarázat részben Izrael tizenkét törzsének tizenkét képviselőjével, esetleg a pátriárkákkal, akik megelőzték, és a tizenkét apostollal azonosítja, akik pedig követték a Bárányt. Általános nézet szerint a Huszonnégy Vén mindenképpen az Ó- és Újszövetséget jelképezi. Dante Máriát magasztalva idézi meg őket:

Ilyen ég alatt, ilyen fénypalásttal

huszonnégy vén jött, mint olvasva látám,

párokba mind, liliomkoronástól.

Mind énekeltek: Áldott vagy te Ádám

leányi közt és áldott örökössen

aki betellhet szépségednek láttán.

A Huszonnégy Vén kultusza a bizánci egyházban keletkezett. Nyugaton a XII. században, a keresztesháborúk idején tűnik föl. A középkori néphit valóságos személyként képzelte el őket, mint a Nagy Élőlényt is. Úgy vélték, hogy az Úr a Huszonnégy Vénnel a kántorböjtök csütörtökjein szokott tanácskozni. Ekkor határozták el, hogy a következő negyedévben mi történjék Ádám ivadékaival a földön. Ebből a hiedelemből következett, hogy a vakhitre hajlamos emberek a tiszteletükre szerkesztett misével (missa de XXIV. senioribus) akarták e tisztes aggastyánokat szándékainak megnyerni. Más vakbuzgó nézet szerint ha az ember egymásután huszonnégy vasárnap misét végeztet az ő tiszteletükre, akkor megszabadítják bűneinek büntetésétől. Bár a papság körében is sokan ellenezték, mégis csak a tridenti zsinat hagyta ki a misekönyvből.

A kultusz főleg Stájerországban, Karinthiában virágzott. A földrajzi közelség is magyarázza, hogy a miseszöveg hazánkban éppen a Vas megyei Batthyány Boldizsár misekönyvében bukkan föl.

A Thewrewk-kódex litániájának egyik invokációja: *Huszonnégy vén jámbornak királyné asszonya, Mária.* A csíksomlyai *Fasciculus Benedictionum* (1749) egyik liturgikus jellegű viharűző könyörgése többek között őket is segítségül hívja:

adiuro vos per tres Patriarchas et viginti quatuor Seniores et per duodecim Apostolos et per quatuor Evangelistas…
Vagyis: Esketlek benneteket a három pátriárka és Huszonnégy Vén és a tizenkét apostol, meg a négy evangélista (ereje által)…

Maulbertsch pápai freskóján a Huszonnégy Vén hódol az Úrnak. Föltűnnek *Gyöngyöstarján* templomának barokk Szentháromság-freskóján is a négy egyházatyával együtt.

Tiszteletüknek egyéb hazai megnyilatkozásait, ikonográfiai vagy népéleti nyomait egyelőre nem ismerjük.

Az egyház ezen a napon ünnepli boldog Dufresse Gábor-Taurin misszionárius, püspük vértanúságát is, akit 1815. szeptember 14-én gyilkoltak meg a kínaiak.

Irodalom:

Bálint Sándor: ÜNNEPI KALENDÁRIUM II. Szent István Társulat, Budapest, 1977.

boldog Dufresse Gábor-Taurin misszionárius, püspük

Magyar Katolikus Lexikon: Huszonnégy vén

Ajánlott olvasmány:

adorans.hu: Jelenések Könyve